

Gymnázium Ľudovíta Štúra v Trenčíne

Učebné osnovy

Stupeň vzdelania: ISCED 3A

Študijný odbor: 7902 J – gymnázium

Zameranie školského vzdelávacieho programu:

Predmet: **Ekonomika**

Úroveň:

Počet hodín:

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	Spolu
počet h týždenne	počet h týždenne	počet h týždenne	počet h týždenne	počet h týždenne	počet h týždenne
počet h ročne	počet h ročne	počet h ročne	počet h ročne	počet h ročne	počet h ročne
		2	4		
		66	120		

Výchovno-vzdelávacie ciele a vzdelávacie stratégie predmetu:

3. ročník

Cieľom finančnej gramotnosti je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančné vzdelávanie žiakom by malo poskytovať dostatočné znalosti a nástroje, ktoré vedú k lepšiemu porozumeniu finančných produktov a pojmov tak, aby sa mohli správne rozhodovať a aby sa svojimi rozhodnutiami nedostali do problematických situácií.

4. ročník

Ekonomika ako voliteľný maturitný predmet má žiakom sprostredkovať potrebné vedomosti, zručnosti a spôsobilosti, pomocou ktorých získajú základnú orientáciu vo fungovaní ekonomického systému spoločnosti. Zároveň budú schopní narábať so základnými ekonomickými kategóriami, pojmami, procesmi a javmi, s ktorými sa budú stretávať v každodennom živote. Ekonomika má významnú úlohu v procese prípravy žiaka nielen na získanie ekonomických poznatkov, ale aj určitých zručností a postojov, ktoré sa týkajú ekonomického života spoločnosti i každodenného života občana v nej, aby získali praktické zručnosti spojené s využívaním ekonomických ukazovateľov a právnych noriem.

V súlade so základným cieľom predmet umožňuje žiakom:

- pochopiť fungovanie reálnej ekonomiky na mikroekonomickej úrovni, na makroekonomickej úrovni i na svetovej úrovni,
- oboznámiť sa so stručným vývojom ekonomického myslenia a historickou podmienenosťou ekonomiky,
- osvojiť si rôzne typy ekonomiky a výrobné faktory,
- získať vedomosti o základných formách podnikania a základných princípoch fungovania trhovej ekonomiky,
- ovládať ekonomické funkcie štátu,
- oboznámiť sa s úlohami peňazí v zmiešanej ekonomike a so vzťahmi národného hospodárstva a svetovej ekonomiky.

Cieľom internej časti maturitnej skúšky z ekonomiky je overiť, do akej miery získané vedomosti, zručnosti a postoje žiakov zodpovedajú požiadavkám učebných osnov a štandardov.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií

Vo vyučovacom predmete ekonomika využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Komunikatívne a sociálne interakčné spôsobilosti

- sprostredkovať informácie vhodným spôsobom (video, text, hovorené slovo, schémy) tak, aby každý každému porozumel,

- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) vlastný názor a záver,
- kriticky hodnotiť informácie (časopis, internet),
- správne interpretovať získané fakty, vyvodzovať z nich závery a dôsledky

Interpersonálne a intrapersonálne spôsobilosti

- rozvíjať prácu v kolektíve, v družnej a priateľskej atmosfére,
- osvojiť si pocit zodpovednosti za seba a spoluzodpovednosti za prácu v kolektíve,
- hodnotiť a rešpektovať svoju vlastnú prácu a prácu druhých.

Schopnosti riešiť problémy

- rozpoznávať problémy v priebehu ich vzdelávania v oblasti ekonomiky využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii
- hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu,
- posudzovať riešenie daného ekonomického problému z hľadiska jeho správnosti, jednoznačnosti alebo efektívnosti a na základe týchto hľadísk prípadne porovnávať aj rôzne riešenia daného problému
- korigovať nesprávne riešenia problému
- používať osvojené metódy riešenia ekonomických problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné.

Spôsobilosti využívať informačné technológie

- získať informácie v priebehu ich ekonomického vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky.

Spôsobilosť byť demokratickým občanom

- formulovať a prezentovať svoje postoje v priebehu ich ekonomického vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- preukázať vlastnú zodpovednosť za životné prostredie alebo stav spoločnosti ako celku.

Podnikateľské spôsobilosti

- Poznať nominálne a úžitkové hodnoty tovarov a služieb vo vzťahu k využívaniu alternatívnych riešení
- Zaujať kritický postoj k informáciám poskytovaným reklamou
- Vysvetliť, ako používať rozpočet na kontrolu vynakladania prostriedkov na dosahovanie finančných cieľov
- Identifikovať zmeny v osobnom finančnom správaní, ktoré prispievajú k dosiahnutiu finančnej prosperity
- Vypracovať osobný rozpočet mladého samostatne žijúceho človeka
- Analyzovať osobné a ekonomicko-spoločenské udalosti, ktoré môžu zmeniť alebo ovplyvniť osobný rozpočet
- Porovnať hlavné črty úročených účtov v miestnych finančných inštitúciách; vysvetliť, čo sú finančné trhy/burzy
- Popísať, s čím sa obchoduje na finančných trhoch (akcie, dlhopisy, fondy, komodity a i.); vysvetliť úlohu brokera
- Vysvetliť, ako sa z pohľadu investovania líšia akcie, dlhopisy a iné finančné nástroje; porovnať investovanie do jednotlivých akcií a dlhopisov s investovaním do podielových fondov akcií alebo dlhopisov; vysvetliť, ako inflácia ovplyvňuje výnosy z investícií (súčasná hodnota peňazí)
- Vysvetliť, ako prispôbiť investovanie finančným cieľom; diskutovať o bežných typoch investičných rizík
- Porovnať riziká a výnosy z rôznych typov investícií; identifikovať vhodné typy investícií na akumulovanie prostriedkov na 4-ročné štúdium na VŠ, svadbu, založenie nového podniku, splátky na nové auto a dom a dôchodok

Obsah a rozsah predmetu:

Ročník	Tematický celok Obsahový štandard	Prierezová téma	Výkonový štandard	Počet hodín
Prvý				
Druhý				
Tretí			Definovať pojmy ekonómia a	8

	<p>Úvod do ekonómie a ekonomiky Poňatie a vymedzenie ekonómie a ekonomiky</p> <p>Charakterizovať pojmy: výrobné faktory, výroba a spotreba</p> <p>Typy ekonomík – charakteristika</p>	<p>osobný a sociálny rozvoj, enviromentálna</p>	<p>ekonomika</p> <p>Rozumieť pojmu vzácnosť, Poznať, charakterizovať a členiť základné ekonomické pojmy, Vedieť rozlišovať medzi jednotlivými typmi ekonomík podľa ich znakov.</p> <p>Vedieť vysvetliť, prečo ľudia vlastne vždy konajú ekonomicky</p>	
	<p>Trh Vymedzenie pojmu trh a trhový mechanizmus a jeho fungovanie</p> <p>Charakterizovať fungovanie trhového systému, nedostatky na trhu</p>	<p>ochrana života a zdravia, enviromentálna</p>	<p>Poznať a charakterizovať subjekty trhu</p> <p>Poznať funkcie a úlohy trhu</p> <p>Rozumieť tomu, že trhy sú neustále v pohybe a rovnováha na nich závisí od zmien ponuky a dopytu v závislosti od ceny</p> <p>Pochopiť význam konkurencie</p>	10
	<p>Peniaze a ich význam v živote človeka Charakterizovať peniaze a ich formy, Príjmy a výdavky, Majetok a záväzky</p> <p>Osobný a rodinný rozpočet, Finančné plánovanie</p>	<p>osobný a sociálny rozvoj, finančná gramotnosť, tvorba projektu a prezentačnej zručnosti</p>	<p>Vedieť vysvetliť vznik peňazí</p> <p>Vymenovať a charakterizovať formy a funkcie peňazí</p> <p>Poznať hodnoty eurobankoviek a euromincí</p> <p>Poznať rodinu ako hospodársku jednotku s plánovaním, nákupmi, platbami</p>	20
		<p>osobný a sociálny rozvoj, finančná gramotnosť</p>		10

	<p>Sporenie a investovanie</p> <p>Pochopiť zmysel sporenia</p>		<p>Vedieť hospodárne narábať so zdrojmi</p> <p>Vedieť spravovať vlastné financie</p>	
	<p>Bankovníctvo</p> <p>Vysvetliť bankový systém a jeho fungovanie,</p> <p>Úvery,</p> <p>Riziká a poistenie</p>	<p>finančná gramotnosť, osobný a sociálny rozvoj</p>	<p>Poznať úlohu bánk a iných finančných inštitúcií ako finančných sprostredkovateľov</p> <p>Poznať jednotlivé typy bankových operácií</p> <p>Poznať produkty poisťovní</p>	<p>18</p>
<p>Štvrtý</p>	<p>Historická podmienenosť ekonomiky</p> <p>Vysvetliť vznik a začiatky ekonomického myslenia</p> <p>Rozvoj ekonomickej teórie 16. – 19. Storočie</p> <p>Charakterizovať a vysvetliť súčasné smery ekonomického myslenia</p>	<p>multikultúrna</p>	<p>Vedieť vysvetliť vznik a začiatky ekonomického myslenia</p> <p>Vedieť charakterizovať ekonomické učenie merkantilizmu a fyziokratizmu, názory jej najvýznamnejších predstaviteľov</p> <p>Porovnať jednotlivé názory a urobiť ich analýzu</p> <p>Charakterizovať hlavné črty ekonomického myslenia J. M. Keynesa a aplikáciu jeho podstatných myšlienok v našej ekonomike. Objasniť použitie súčasných smerov ekonomického myslenia v ekonomickej praxi – monetarizmus, teória racionálnych očakávaní.</p>	<p>14</p>

	<p>Trhový mechanizmus a jeho pôsobenie</p> <p>Poňatie a vymedzenie ekonómie a ekonomiky</p> <p>Typy ekonomík – charakteristika</p> <p>Vymedzenie pojmu trh a trhový mechanizmus a jeho fungovanie</p> <p>Charakterizovať fungovanie trhového systému</p> <p>Charakterizovať pojmy: výrobné faktory, výroba a spotreba</p>	<p>osobný a sociálny rozvoj, enviromentálna</p>	<p>Pochopiť základné ekonomické pojmy a kategórie, vedieť definovať pojmy ekonómia a ekonomika rozumieť pojmu vzácnosť</p> <p>Poznať a charakterizovať jednotlivé typy ekonomík z hľadiska ich prístupu odpovedať na triádu ekonomických problémov</p> <p>Poznať funkcie a úlohy trhu Poznať a charakterizovať typy trhov Pochopiť, že pohnútky výrobcova spotrebiteľov sú rozdielne a že trhový mechanizmus je procesom, ktorý prirodzene smeruje k vytvoreniu rovnováhy medzi ich záujmami Rozumieť tomu, že trhy sú neustále v pohybe a rovnováha na nich závisí od zmien ponuky a dopytu v závislosti od ceny Pochopiť význam konkurencie</p>	<p>12</p>
	<p>Trh výrobných činiteľov</p>		<p>Vysvetliť pojem dopyt po práci, hraničný produkt práce.</p>	<p>16</p>

	<p>Vymedzenie kategórie výrobného faktora – práce</p> <p>Charakterizovať pojmy zamestnaní a nezamestnaní, pracovná sila</p>		<p>Vysvetliť pojem ponuka práce a činitele určujúce ponuku. Charakterizujte podstatu a formy mzdy. Vysvetliť pojmy priemerná mzda a minimálna mzda v SR. Vysvetliť pojmy pracovná sila, práceschopné obyvateľstvo, zamestnaní a nezamestnaní Charakterizovať formy nezamestnanosti – frikčná, štrukturálna a cyklická Charakterizovať a uviesť konkrétne príčiny nezamestnanosti u nás</p>	
	<p>Vymedzenie kategórie výrobného faktora – pôdy</p>	<p>osobný a sociálny rozvoj, finančná gramotnosť, mediálna</p>	<p>Vysvetliť obsah pojmov ponuka a dopyt po pôde. Vysvetliť vytváranie trhovej ceny pôdy. Vysvetliť rozdiel medzi nájomným a rentou.</p>	
	<p>Vymedzenie kategórie výrobného faktora – kapitálu</p>		<p>Charakterizovať pojmy potencionálny a reálny kapitál. Vysvetliť úverový vzťah, úrok a úroková miera. Charakterizujte trh kapitálu, vytváranie dopytu a ponuky. Vysvetliť kategóriu zisku, využite príklady zo života. Charakterizujte investície, ich delenie.</p>	
	<p>Organizácia a formy podnikania</p>		<p>Dokázať identifikovať hlavné výhody a nevýhody začatia podnikania, zamyslieť sa nad svojimi vlastnými schopnosťami a danosťami pre podnikanie.</p>	<p>20</p>

	<p>Vysvetliť predpoklady podnikania a jeho charakteristické znaky</p> <p>Charakterizovať organizačno – právne formy podnikania</p>	<p>ochrana života a zdravia, enviromentálna, osobný a sociálny rozvoj</p>	<p>Vedieť charakterizovať jednotlivé právne formy podnikania v Slovenskej republike</p> <p>Vedieť a charakterizovať pojmy súvisiace so živnostenským podnikaním</p> <p>Nadobudnúť praktické zručnosti pri zakladaní živnosti alebo inej formy podnikania</p>	
	<p>Makroekonomické pojmy a vzťahy</p> <p>Vysvetliť základné makroekonomické ukazovatele</p> <p>Vysvetliť makroekonomické vzťahy medzi spotrebou, úsporami, investíciami a hrubým národným produktom</p> <p>Charakterizovať ekonomický rast a jeho činitele</p>	<p>finančná gramotnosť, osobný a sociálny rozvoj</p>	<p>Charakterizovať makroekonomické ukazovatele – HNP, domáci produkt, ND, čistý národný produkt a disponibilný dôchodok, nominálny a reálny produkt. Vysvetliť výdavkovú a dôchodkovú metódu výpočtu HNP na konkrétnych výpočtoch.</p> <p>Vymedziť spotrebu a úspory ako súčasť HNP. Charakterizovať investície a ich členenie. Vysvetliť vzťah medzi sklonom k spotrebe a sklonom k úsporám, sklon k investíciám.</p> <p>Vysvetliť ekonomický rast a činitele, ktoré ho ovplyvňujú. Na príkladoch z ekonomickej praxe vysvetliť kvalitatívne a kvantitatívne činitele ekonomického rastu.</p>	<p>14</p>

	Vysvetliť podstatu ekonomických cyklov		Charakterizovať hospodársky cyklus. Vysvetliť formy hospodárskeho cyklu – recesia, dno, expanzia a vrchol. Vysvetliť zvláštnosti vývoja ekonomického cyklu na Slovensku.	
	<p>Peniaze a bankový systém</p> <p>Vysvetliť vznik a vývoj peňazí, ich podstatu a úlohu v trhovej ekonomike</p> <p>Vysvetliť formy a funkcie peňazí</p> <p>Vysvetliť bankový systém a jeho fungovanie</p> <p>Charakterizovať cenné papiere a funkciu burzy</p>	<p>finančná gramotnosť, osobný a sociálny, tvorba projektu a prezentačnej zručnosti</p>	<p>Vysvetlite úlohu peňazí v trhovej ekonomike</p> <p>Poznať hodnoty eurobankoviek a euromincí, ochranné prvky</p> <p>Vysvetliť význam peňažných agregátov pri ovplyvňovaní ponuky peňazí</p> <p>Poznať úlohu bánk a iných finančných inštitúcií ako finančných sprostredkovateľov</p> <p>poznať jednotlivé typy bankových operácií</p> <p>Charakterizovať cenné papiere, ich úlohu v trhovej ekonomike.</p> <p>Vymenovať druhy cenných papierov – krátkodobé (šeky, zmenky) a dlhodobé (akcie, obligácie, štátne dlhopisy).</p> <p>Charakterizovať obchody s cennými papiermi.</p> <p>Charakterizovať burzu cenných papierov, obchodovanie na burze – navštívte burzu cenných papierov.</p>	<p>20</p>

	Vysvetliť príčiny vzniku inflácie jej podstatu a vonkajšie prejavy		Charakterizujte infláciu, mieru inflácie, príčiny vzniku inflácie Vysvetliť infláciu podľa príčin vzniku, podľa prejavu a kvantitatívneho hľadiska Charakterizovať dôsledky inflácie a jej vývoj na Slovensku	
	Ekonomická úloha štátu Vysvetliť podstatu a subjekty hospodárskej politiky štátu Charakterizovať nástroje hospodárskej politiky	finančná gramotnosť, osobný a sociálny rozvoj	Vysvetliť podstatu hospodárskej politiky Charakterizovať subjekty hospodárskej politiky – parlament, vláda, medzinárodné inštitúcie Vymenovať ciele hospodárskej politiky Vysvetliť – diskontná sadzba, minimálne povinné rezervy, operácie na voľnom trhu Charakterizovať rozpočtovú politiku a štátny rozpočet, jeho nástroje, dôchodkovú politiku štátu, zahraničnoobchodnú politiku	12
	Svetové hospodárstvo Charakterizovať medzinárodný obchod	multikultúrna, mediálna, osobný a sociálny rozvoj, enviromentálna	Charakterizovať podstatu medzinárodného obchodu a jeho výhody, medzinárodnú deľbu práce a špecializáciu Vysvetliť podiel importu a exportu na HDP	12

	<p>Vysvetliť zahranično – obchodnú politiku štátu</p> <p>Vysvetliť vývoj a úlohu medzinárodnej menovej sústavy</p> <p>Vysvetliť riešenie medzinárodných menových vzťahov v rámci EÚ</p> <p>Charakterizovať medzinárodnú ekonomickú integráciu</p>		<p>Charakterizovať jednotlivé typy zahranično–obchodnej politiky štátu – liberálna a protekcionistická, nástroje obchodnej politiky – clá a druhy ciel, kvóty a vývozné subvencie, Vysvetliť obchodnú a platobnú bilanciu štátu, Charakterizovať medzinárodné obchodné organizácie a členstvo SR v nich</p> <p>Vysvetliť vývoj medzinárodnej menovej sústavy – bimetalizmus, monometalizmus, zlatý štandard, Charakterizovať bretton – woodske menový systém – založenie MMF, Vysvetliť príčiny vzniku kingstonských dohôd, Charakterizovať význam a činnosť Svetovej banky</p> <p>Charakterizujte menové vzťahy v Európskej únii, Vysvetliť vývoj a fungovanie Európskeho menového systému, Charakterizovať európsku menovú jednotku EUR, Vysvetliť fungovanie Európskeho menového systému vo vzťahu k SR</p> <p>Charakterizovať príčiny vzniku a vývoj ekonomickej integrácie, Vysvetliť formy ekonomickej integrácie – mikro a makro integrácia, jednotlivé integračné zoskupenia, formy ekonomickej integrácie – pásmo voľného obchodu, colná únia, spoločný trh, hospodárska únia a menová únia</p>	
--	---	--	--	--

	Slovensko a Európska únia		Charakterizovať postavenie Slovenska vo vzťahu k EÚ, Vysvetliť význam a fungovanie asociačnej dohody a ostatných európskych dohôd	
--	---------------------------	--	---	--

Metódy a formy vyučovania:

Informačnoreceptívna – výklad

Reproduktívna - riadený rozhovor

Heuristická – rozhovor, riešenie úloh

Progresívna – e-learning, didaktické hry, práca s periodikami

Problémové vyučovanie

Frontálna výučba

Frontálna a individuálna práca žiakov

Skupinová práca žiakov

Práca s knihou

Hodnotenie a klasifikácia predmetu: Hodnotiť a klasifikovať sa bude podľa Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl.

Učebné zdroje:

Úvod do Makroekonómie

Ekonomia v novej Ekonomike

Podniková ekonomika 1,2,3

Bankovníctvo